

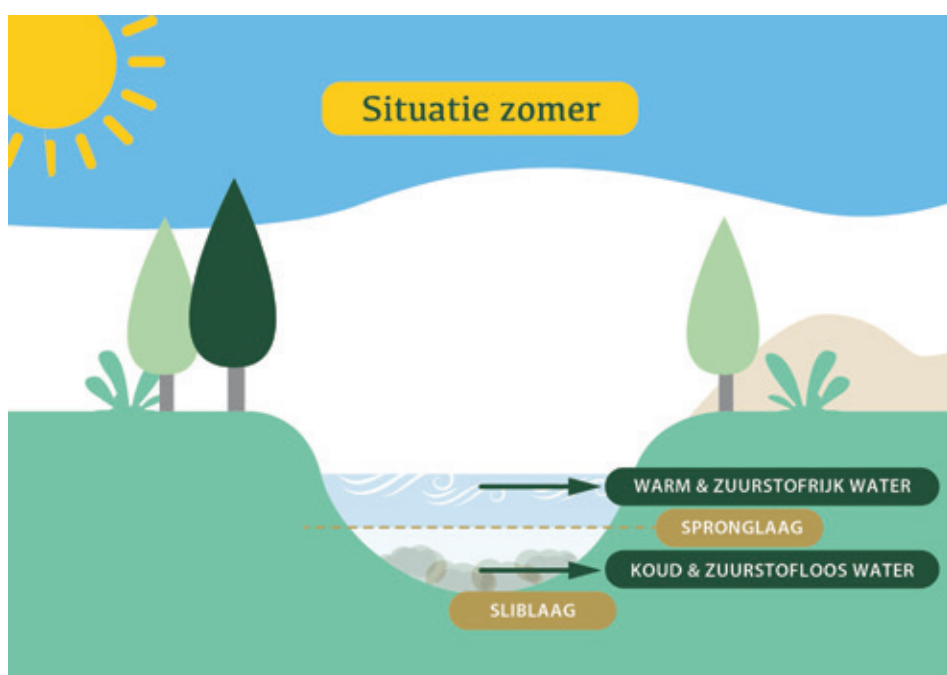
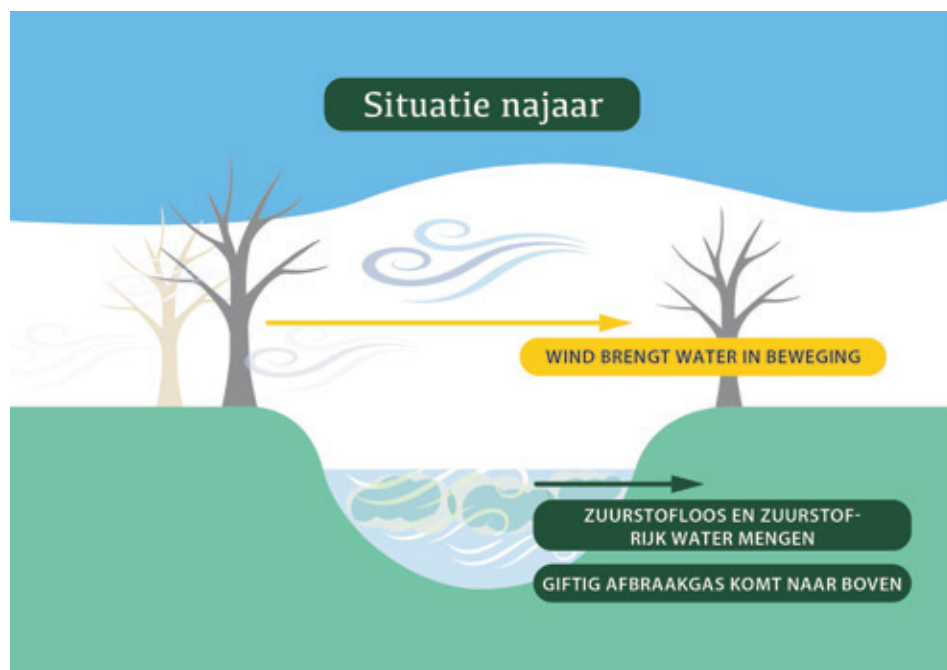

Probleem met vissterfte op veel oudere zandwinningsputten is bijna niet op te lossen

In diepe ontginningsputten ontwikkelt zich in tientallen jaren een dikke sliblaag met desastreuze gevolgen voor de visstand

Het is een lot dat volgens Fons Jonkers veel zogenaamde ontginningsputten treft. Doordat deze putten vaak erg diep zijn (soms wel 15 meter of meer), ontwikkelt zich in de loop van jaren een dikke sliblaag op de bodem, die nagenoeg zuurstofloos is. In het najaar en de winter komt het zuurstofloze water inclusief giftige afbraakgassen water naar boven en sterven alle of bijna alle vissen.

Auteur: Hein van Iersel

Een paar jaar geleden kropen de palingen in het najaar de kant op om door ons gered te worden

De Ruischvoorn

Hengelsportvereniging De Ruischvoorn is waarschijnlijk met afstand de grootste sportvereniging van Tilburg. Voor in totaal 5000 leden beheert de vereniging zo'n beetje al het viswater van Tilburg en verre omgeving. Naast Midden-Brabant beheert 'De Ruischvoorn' ook viswater in ook Noord-West Brabant (Land van Heusden en Altena) en in West-Brabant bij Oosterhout, Terheijden en Breda. Inclusief de oevers van de verschillende kanalen die midden-Brabant doorkruisen.

Uw redacteur komt net als Fons Jonkers uit de buurt van Tilburg en kent de visput waar hij mij als voorzitter van Hengelsportvereniging 'De Ruischvoorn' mij mee naar toe neemt al vele jaren. Op het eerste oog lijkt er weinig aan de hand met de put, maar dat is volgens Jonkers schijn die bedriegt. 'Dit was ooit de meest iconische plas van Hengelsportvereniging 'De Ruischvoorn'. Ook omdat deze visput dicht bij de stad ligt, was hij heel populair bij onze leden. Maar steeds vaker hadden wij in het najaar last van sterfte bij de vissen die wij hadden uitgezet. Tijdens de zomer, als het oppervlaktewater wordt opgewarmd, ontstaat er in de visput een zogenaamde spronglaag. Dat is de scheidingslaag tussen het warme en zuurstofrijke water bovenin en het koude zuurstofloze water op grotere diepte. Doordat in de put ook nog eens heel veel onverteerd blad aanwezig is, ontwikkelen zich hier door anaerobe bacteriën diverse giftige gassen, waarvan waterstofsulfide (H_2S) het meest bekend is. Dit gas ontstaat als gevolg van vergisting (dus zonder zuurstof) van organisch materiaal. In het najaar koelt de zuurstofrijke toplaag vervolgens af en krijg je door wind een vermenging van de beide lagen. Het gevolg is dat de hele put nagenoeg zuurstofloos wordt en veel vissen het loodje leggen.

Een paar jaar geleden was dit zo erg dat in het najaar de palingen de kant op kropen om door ons gered te worden. Het grootste probleem is daarbij niet de zuurstofloosheid van het water, maar de giftige gassen die vrijkomen. We hebben al verschillende dingen uitgetoetst om dit op te lossen, maar niets werkt. Wij hebben bijvoorbeeld voor een paar duizend euro cocolietenkrijt in de put gegooid. Cocolietenkrijt

De kosten van verondiepen en wegbaggeren schat ik op enkele tonnen en dat geld is er dus eenvoudig niet

bestaat uit de skeletjes van fossiele zeedieren die miljoenen jaren geleden leefden. Door het enorme oppervlak van dit materiaal is het net als bijvoorbeeld lava een uitstekende drager voor bacteriën. Het biedt een enorm oppervlakte door zijn porositeit en zou ertoe moeten leiden dat de sliblaag wordt afgebroken. Op deze put had dit geen enkele werking. We hebben dit ook toegepast op een veel ondiepere visput die wij beheren in Esbeek en daar zorgde het dat de sliblaag in één jaar met 70 centimeter was afgenomen, maar bij De Lange Jan was er nul resultaat. De enige oplossing zou zijn het verondiepen van de visput en het wegbag-

geren van de sliblaag, maar de kosten daarvan schat ik op enkele tonnen. Dat geld is er dus eenvoudig niet.'

Wind en bomen

Bijkomend probleem bij de Lange Jan is dat het hier gaat om een relatief kleine visput van ongeveer één hectare, die rondom in de grote populieren staat. Die bomen creëren eigenlijk twee problemen. Aan de ene kant belandt er op die manier jaarlijks een enorme hoeveelheid blad in de vijver. Volgens Jonkers heeft zich inmiddels een meters dikke laag blad en slib op de bodem verzameld. Normaal wordt dit

slib afgebroken onder invloed van zuurstof en bacteriën. Het tweede probleem van de bomen is dat deze verhinderen dat de wind het water in beweging kan brengen. Jonkers: 'Wij pachten als hengelsportvereniging ook de Oostplas in Goirle. Dat is een visput van 17 hectares groot. De wind heeft daar het hele jaar door veel meer vat op het water en dan ontstaat het probleem met een spronglaag veel dieper; op ca 8 meter. Hierdoor is de zuurstofval in het najaar een stuk minder kritisch.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!